

Reform på bekostning av fagmiljøer og effektivitet

Høringssvar til rapporten «Fra sams og samling» fra Samfunnsviterne i Statens vegvesen.

Saken omhandler Stortingsproposisjon 84 S (2016-2017) "Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå Vedtak 838: Stortinget ber regjeringen sørge for at regional veiadministrasjon, som har ansvar for planlegging og drift av fylkesveiene, overføres fra Statens vegvesen til regionalt folkevalgt nivå".

Samfunnsviterne er en fagforening som organiserer samfunnsvitere og humanister med lang akademisk utdanning. Vi organiserer 12.500 arbeidstakere. Foreningen er medlem av hovedsammenslutningen Akademikerne. I Statens vegvesen er 170 ansatte organisert i Samfunnsviterne.

Grundig rapport til et vedtak uten tidligere utredning

Rapporten "Fra sams og samling" er svar på utredningsbehovet beskrevet i stortingsmeldingen (Prop. 84 S (2016-2017) kap 10.1.1. Sams vegadministrasjon):

"Samstundes er det stordriftsfordelar ved dagens felles nytting av fagressursane til vegforvaltning. Fleire oppgåver blir administrerte og utførte i fellesskap for fylkes- og riksveg, til dømes driftskontraktar for vegnettet. Oppsplitting av fagmiljø i fleire parallelle organisasjonar vil kunne føre til meir ressursar til administrasjon ved oppbygging av fleire administrative einingar og auka konkurranse om knappe fagressursar. Det kan derfor vere både fordelar og ulemper ved eit slikt grep. Konsekvensar og implikasjonar av ei eventuell overføring av felles vegadministrasjon til fylkeskommunane er ikkje greidde ut. Konsekvensane ved større omorganiseringar bør greiast ut. Regjeringa tek som følgje av dette ikkje endeleg stilling til ei administrativ overføring før ei slik utgreiing er gjennomført."

Slik sett gjorde Stortinget sitt vedtak i juni 2017 uten at utredningen beskrevet i stortingsmeldingen var gjennomført. Rapporten fra Statens vegvesen er den mest grundige utredningen som er gjort knyttet til reformen i vegsektoren. Den bør derfor vurderes grundig før man gjør et endelig vedtak. Rapporten er ikke en omkamp om regionreformen, men den eneste utredningen som svarer på utredningsbehovet beskrevet i stortingsmeldingen.

Hensiktsmessig organisering

Hensikten med regionreformen er blant annet å skape større regioner/fylker for å skape større enheter med mer ansvar. Det er også en demokrati-reform som skal sikre at det forvaltningsnivået som har ansvar for et fagområde også skal ha ansvar for utførelsen. En overføring av ansvaret for fylkesvegene fører til at arbeidet blir utført av de som har ansvaret for tjenesten.

Dagens ordning der Statens vegvesen jobber på oppdrag for fylkeskommunene er etter vårt syn en praktisk ordning som sikrer at fagmiljøer ikke splittes opp. Fylkeskommunene som vegeier er de som bestemmer hvilke prosjekt som skal igangsettes og hvilke vedlikeholdstiltak som utføres. Samarbeidet mellom fylkeskommunene og Statens vegvesen kan videreutvikles. Dette samarbeidet fungerer nå bedre i noen fylker enn andre, og har helt sikkert forbedringspotensialer mange steder.

En videreføring av sams vegadministrasjon har heller ingen ting å si for arbeidsplasser i distriktene. Statens vegvesens ansatte jobber i distriktene, og en overføring av ansatte til fylkeskommunene vil ikke gi flere arbeidsplasser i distrikts-Norge.

Statens vegvesen har også sektoransvar for vegtransportområdet. Ansvaret strekker seg over flere fagfelt. For å nevne noen av de viktigste: trafiksikkerhet, pådriver for bedre kollektivtrafikk, gåing, sykling, samordnet areal- og transportplanlegging, bymiljøpakker, bærekraftige og miljøvennlige løsninger, redusert klimagassutslipp.

En oppsplitting av fagområdene kan føre til at nødvendig kompetanse som trengs for å ta dette ansvaret svekkes.

Konflikten mellom nærhet til oppgaver og kostnadseffektivitet oppsummeres godt i denne setningen fra Oppgavefordelingsutvalget sine retningslinjer: "Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning". Det må gjøres en avveining av hva som er det beste prinsippet i denne sammenheng.

Samfunnsviterne i Statens vegvesen ber om at det gjøres en reell vurdering av om stordriftsfordelene og sterke fagmiljøer er så betydningsfulle at det er mer hensiktsmessig med en videreføring av sams vegadministrasjon enn overføring av oppgaver og ansatte til fylkeskommunene.

Reversering av forrige reform

Statens vegvesen ble i 2003/2004 organisert i fem regioner fordi man så det som mer hensiktsmessig enn de 19 fylkesvegkontorene. Hovedhensikten var samordning og effektivisering. I det aller vesentligste har denne endringen vært vellykket. Vedtaket om å overføre ansvaret for vegadministrasjonen for fylkesvegene til fylkeskommunene vil være en reversering av denne reformen.

Mange av fagmiljøene i Statens vegvesen vil svekkes ved en gjennomføring av forslagene i regionreformen, og vi mener at det ikke er en positiv endring. I andre sektorer, for eksempel høyere utdanning, fusjonerer man institusjoner for å få større fagmiljøer. Vi mener at det er unaturlig at man skal se annerledes på dette i vegsektoren. Dette fører ikke til en mer effektiv og mindre byråkratisk administrasjon av vegnettet. Det vil i hvert av de nye fylkene være en vegadministrasjon for riksveg og én for fylkesveg.

Verdensmestre i trafiksikkerhet

De siste tre årene har Norge vært verdens sikreste land å være trafikant i. Det var ikke tilfelle for 15 år siden. Norge har hatt bedre utvikling i ulykkestallene enn andre land nettopp fordi det har vært et målrettet arbeid for å gjøre vegene sikrere, trafikantene mer bevisste og kjøretøyene sikrere. Vi har ikke verdens nyeste bilpark eller det største motorvegnettet, men likevel har vi de beste tallene for trafiksikkerhet. Det skyldes at alle som jobber med trafikk og veg i Norge har et felles mål; null drepte og hardt skadde i trafikken. Vi mener at store fagmiljøer er bedre enn oppsplittede fagmiljøer. Sams vegadministrasjon er spesielt for Norge, men vi mener at det fungerer, og at det kan videreutvikles til beste for trafiksikkerheten.

Likebehandling av ansatte

Hvis det vedtas at regionreformen skal gjennomføres i vegsektoren slik stortingsvedtaket sier, forutsetter Samfunnsviterne i Statens vegvesen at ansatte som overføres til fylkeskommunene skal ha samme vilkår som ansatte som allerede jobber der. Det gjelder for eksempel ansiennitetsregler, der det må sikres at de ansatte får med seg sin ansiennitet over til ny arbeidsgiver.

Vi stiller oss bak at det må utformes en overføringslov for å sikre ansatte i Statens vegvesen rettigheter ved overføring til fylkeskommunene.

22. juni 2018

Jo Vegard Aardal, Einar Sjøberg, Marit Vorren, Arild Engebretsen, Regine Benz og Håvard Austvik
Tillitsvalgte - Samfunnsviterne i Statens vegvesen